

BEKÖSZÖNTŐ

„A bűnözés kihívására az új kormányprogramban foglaltaknak megfelelően is meg kell fogalmazni a közbiztonság, a jogbiztonság, a közbizalom javítása érdekében a hatékony, a nemzetközi normáknak és elvárásoknak megfelelő új típusú válaszokat. Az új típusú válaszok megtalálásához szemléletváltoztatás is szükséges”.

(Előterjesztés a Kormány részére a bűnmegelőzés hatékonyságának növelése érdekében szükséges kormányzati feladatokról – 2002. október)

Számomra mindig örömet jelent egy ilyen, vagy ehhez hasonló anyag közzététele és ez nem csupán a jelenlegi munkámmal összefüggő kinyilatkozás. Az eredeti hivatásom is a bűncselekmények bekövetkezésének indítékai feltárásához, az igazságszolgáltatás feladatrendszeréhez kötött és köt, amelyben egyre fokozottabb helyt és szerepet tölt be az: hogyan, miképpen és mi módon előzhető meg a bűncselekmények. Színes, változatos és hasznos útmutatásokat nyújtó megyei, városi kis-és nagyközségi, települési bűnmegelőzési lehetőségeket és tapasztalatokat, okos ötleteket adó kiadványokat láthattam a helyi és területi tapasztalatok megismerése során. Véleményem szerint ezek a kiadványok már tükrözik a helyi bűnmegelőzési törekvések javuló eredményeit.

Amikor útjára bocsátjuk e kiadványt, a szakemberek is és a bűnmegelőzők fontosnak érző polgárok egyaránt megállapíthatják, hogy sok minden történt az eltelt években. De elegendő-e mindaz, ami a hazai biztonsági közállapotok jobbítása terén megvalósulni látszik? A válasz egyértelműen: nem, még sok a teendő. A hazai társadalomban a rendszerváltozás óta megszorodtak a kedvezőtlen jelenségek, amelyek az élet minden területén nyugtalanságot keltenek. A kriminálstatisztikai adatok a bűnözés robbanásszerű mennyiségi változására és egyben a belső minőségi mutatók romlására is utalnak. Sok más egyéb ok mellett általános tapasztalatként elmondható, hogy az olykor szépen feltüntetett, fényesre csiszolt statisztikák mögött, bizonyos objektív és szubjektív körülmények kölcsönös egymásra hatása követelményeként még mindig nem került kellőképpen a figyelem középpontjába a bűnözés objektív, valóságos gazdasági alapjainak feltárása, értékelése, elemzése. Ezzel párhuzamosan pedig elmaradt az elvárásoktól a bűnüldözés, a bűnfelderítés szakmai hatékonyságának növekedése.

A kormányok felismerték a romló közállapotokból rájuk háruló feladatokat. Ezt bizonyítja az évek óta tartó erőteljesebb, ütemesebb jogalkotási folyamat is. Napjainkban pedig, már számos olyan konkrét kormányzati intézkedés és tett is született, ami a

bűnmegelőzést, a közbiztonságot szolgálja. Stratégia céljaink középpontjában a magyar társadalom komplex biztonságának megteremtése áll. Ez mindennek előtt egy megalapozottabb megélhetési (munka), kulturális, közegészségügyi, szociálpolitikai, jog-és közbiztonságot jelent. Hangsúlyozottabban megkövetelt, a társadalom erkölcsi normáihoz és elvárásaihoz való alkalmazkodás, a köz- és magánterületek rendje. Ma már erős és jogos igény, a társadalom egyes csoportjai, szervezetei önvédekező képességének erősítése. Ehhez a kormányzat – pályázat útján – pénzügyi támogatást nyújt. Számos fejlett nyugat európai és más ország tapasztalataira építve kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az önkormányzatok és a civil szervezetek öntevékeny és a bűnmegelőzést segítő közreműködésének, szerepvállalásának. A Polgárőrség stratégiai partner, amelynek napjainkban már több mint 50 ezer tagja van, akik a rendőrséggel együttműködve egyre hatékonyabban végzik a munkájukat.

A Határőrség a bűnüldöző szervek egyikeként, a bűnmegelőzésnek is kiemelten fontos szereplője, és egyre inkább azzá válik a jövőben. A határok biztonságának védelmében az Európai Unióhoz történő csatlakozással átalakuló szerepköre magával hozza nagyobb szerepvállalását a bűnmegelőzésben is. Mindannyian tudjuk: számtalan olyan bűncselekményfajta létezik, amelyek a határokhoz kötődnek, határokon átnyúlnak, amelyek éppen ezért már a határokon megelőzhetők. Ezek megelőzésében a kormány, de az Európai Unió más, ebben a kérdésben bűnmegelőzésünk hatékonyságától függő tagállamai is számítanak a Határőrségre. A jövőben a Határőrségnek is fokozottabban részt kell majd vennie - a stratégiai partnerekkel együtt - a bűnmegelőző munkában.

Ma, egy határok nélküli Európa küszöbén, olyan helyzet előtt állunk, melyet a bűnüldözésben és különösen a bűnmegelőzésben számításba kell vennünk. A határokon átnyúló bűnmegelőzés a közeljövő egyik olyan valósága, melyre nekünk is fel kell készülnünk. E felkészülésben minden bevált helyi megoldás segítséget nyújthat számunkra. Ilyen megoldások ma már gyűjteményes formában rendelkezésünkre állnak. A bűnmegelőzésben érdekelt nemzetközi szervezetek ezt a munkát számunkra már elvégezték, csak meg kell őket ismertetnünk minden érintettel. Ezt szolgálja a közeljövőben beinduló bűnmegelőzési képzés, amelyben a Közép-Kelet Európai régióban hazánk - nem utolsósorban a Határőrségre is számítva - katalizátor, integrátor szerepet kíván felvállalni.

Ezeket a bevált megoldásokat azonban nem csak megismerni, hanem honosítani is kell. Át kell dolgozni, hogy sajátos nemzeti viszonyainkhoz alkalmazhatók legyenek. Ebben a kérdésben is szerepet kapnak a bűnüldöző, rendvédelmi szervek, hogy az önkormányzatokkal, hazai és határon túli partnereikkel közösen alakítsák ki az adott régió bűnmegelőzési stratégiáját. A bűnmegelőzés egyes rendvédelmi területeinek készülő kormányzati stratégiái, és a hozzájuk kapcsolódó feladattervek fogják kijelölni a fő irányokat és azt a keretet, amelyen belül a bűnmegelőzés szereplői a helyi adottságoknak megfelelően alakíthatják ki saját bűnmegelőzési tevékenységüket. E tevékenységek finanszírozásához - pályázati úton - mind a kormányzattól, mind az Európai Uniótól kaphatnak majd segítséget.

A Határőrségnek is fel kell tehát készülnie arra, hogy kialakítsa saját bűnmegelőzési rendszerét. Olyan, amely a jövőben képes lehívni, fogadni és kezelni a számára nyitva, és rendelkezésre álló pénzügyi forrásokat. Öntevékeny módon kell felkészülnie a fokozottabb,

kiterjedtebb, a bűnmegelőzés céljait is szem előtt tartó rendészeti feladatkörére. Nem utolsó sorban azzal, hogy szakemberei részt vesznek a rendészeti ágazati stratégiák kidolgozásában a hatáskörükbe tartozó területeken. E területek fontosságát nem szükséges különösebben hangsúlyozni, de megemlíteném, hogy olyan, egész Európa számára kiemelkedő jelentőségű területek tartoznak ide, mint az illegális migráció és az emberkereskedelem megelőzése, amelyek a szervezett bűnözésnek is egyre jövedelmezőbb „iparágai”.

Meggyőződésem, hogy a Határőrség képes megfelelni a nemzetközi szerepvállalásból fakadó kihívásoknak. Az évente megrendezésre kerülő Határrendészeti Konferencia sikere, és jó nemzetközi visszhangja megmutatta, hogy nem idegen számára a nemzetközi szerepvállalás, a nemzetközi szintű együttműködés.

Budapest-Pécs, 2003. október 31.

Dr. Hegedűs András
bűnmegelőzési helyettes-államtitkár